Nizami Gencevi Heykeli - Azerbaycan Bakü

Bakü'de iki farklı çağa ait iki büyük figür yan yana yaşıyor: biri 20. yüzyılın siyasi mimarı, diğeri 12. yüzyılın şair dehası. Nizami Gencevi Heykeli, şehrin en işlek noktalarından birinde, insanların her gün yanından geçtiği ama farkında olmadan bir şekilde etkilendiği o sessiz büyüklükteki varlığıyla duruyor. Nizami, yalnızca Azerbaycan'a değil; Farsça şiir geleneğine ve tüm İslam edebiyatına mal olmuş evrensel bir isim.

Nizami Gencevi: Şiirin Mimarı

12. yüzyılın ikinci yarısında Gence'de yaşayan Nizami Gencevi, Hamse adıyla bilinen beş büyük mesnevisiyle Orta Doğu ve Orta Asya edebiyatlarının seyrini değiştirdi. Mahzen-ül Esrar, Hüsrev ü Şirin, Leyla vü Mecnun, İskendername ve Heft Peyker'den oluşan bu eserler; aşk, adalet, felsefe ve insanlık üzerine yazılmış derinlikli anlatılar olarak bugün hâlâ okunuyor, çevriliyor ve inceleniyor. Leyla ile Mecnun hikayesini bugünkü evrensel formuna kavuşturan kişinin Nizami olduğu düşünüldüğünde, onun edebiyat dünyasındaki etkisinin boyutu daha net görülüyor.

Bakü'deki Heykelin Önemi

Nizami Gencevi Heykeli, Bakü'nün en kalabalık yaya bölgelerinden birinde, Nizami Caddesi'nin simgesi haline gelmiş. Bu cadde, şehrin alışveriş ve sosyal yaşamının odak noktalarından biri olduğundan, heykel her gün binlerce kişinin geçtiği bir mekânda yer alıyor. Heykelin konumu, Nizami'nin Azerbaycan kültürel kimliğindeki yerini somutlaştırıyor: O, yalnızca kitaplarda kalan değil, gündelik yaşama karışmış bir varlık.

Nizami'nin Evrenselliği ve Sahiplenme Tartışması

Nizami'nin hangi ulusal edebiyata ait olduğu meselesi, İran, Azerbaycan ve diğer bölge ülkeleri arasında zaman zaman akademik ve siyasi bir gerilim kaynağına dönüşüyor. Farsça yazan bu şair, hem İran hem Azerbaycan tarafından ulusal miras olarak sahipleniliyor. Bu çok taraflı sahiplenme, Nizami'nin evrenselliğinin kanıtı olarak da yorumlanabilir: Bir şairin mirası üzerinde bu denli rekabetin yaşanması, onun eserlerinin ne kadar kalıcı ve belirleyici olduğunu gösteriyor. Bakü'deki heykel, bu tartışmanın Azerbaycan'ın tutumunu en açık biçimde ifade eden sembolü.

Kaynak Url: https://www.heykel.org/anit/nizami-gencevi-heykeli-azerbaycan-baku/
Atölye: Heykel.org - Yayın Tarihi: 2026-04-16 19:24:54 - Pdf Tarihi: 29/11/2026